

ELS SOTS FERÉSTECS
RAIMON CASELLAS

Pròleg de Juli Gutiérrez Deulofeu

Lapslàtzuli

Índex

Els sots feréstecs. Paraules prèvies, per Juli Gutiérrez Deulofeu 9

Els sots feréstecs	17
I – L’Aleix de les Tòfones	19
II – L’església tancada	31
III – Rector nou	36
IV – El Regne de la Mort	41
V – Mal somni	48
VI – La gent dels llims	52
VII – El pallasso bosquetà	60
VIII – L’església adobada	69
IX – Les campanes toquen	75
X – Mala nissaga	80
XI – Història dels jaios	88
XII – La Rodasoques	98
XIII – Déu i el dimoni	106
XIV – La missa blanca i la missa negra	115
XV – Dies negres	124
XVI – Udols de la nit	135
XVII – Camí del calvari	144
XVIII – Escarnots al Sagrament	150
XIX – L’agonia	156
XX – Les absoltes	163

I

L'ALEIX DE LES TÒFONES

—On reïra de bet deuen haver anat a raure els ossos corcats d'aquell jaio del dimoni?

Era tan xaruc, xaruc, que, mentre els uns deien que tenia més de noranta anys, d'altres juraven que havia passat dels cent, i no mancava qui fes posta sobre que en duïa a l'esquena més de cent quinze o de cent vint.

Entre els pastors d'aquelles aspres clotades de Montmany, corria la brama fantasiosa que ja havia estat enterrat una vegada, però que com que era bruixot i tenia part amb el dimoni, i a més era tan ric, tan ric, havia fet mans i mànegues per a descolgar-se de terra, fins a tornar a eixir del fossar.

Quan, de cent en quaranta, compareixia una festa a la missa matinal que un capellà foraster deïa a l'ermita de Puiggraciós, tothom se'l mirava de cua d'ull, amb una mena de rancúnia estranya, que tenia quelcom d'enveja i potser fins quelcom d'admiració.

—¡Ves qui en donaria dos quartes d'aquest vellot! —deïa un bover, amb estranyesa.

—¡I tantes dobles com té enterrades! —responia un llenyataire, amb aires d'home assabentat.

—Llamp que el toc! —exclamaven els altres, plens de cobdícia—. Així se li tornessin escorpins!

Però el cert és que al jaio semblava que no li feien fred ni calor totes aquelles malvolences i mirades de reüll.

Encorbat pels anys i amb el cap cot, igual que si cerqués agulles per terra, passava tot taujà i com qui fa l'orni, a tall d'home refiat que se sent guardades les espatlles per dos gossarros que l'acompanyaven sempre, bo i flairant arreu i reganyant els ullals.

Fos per por dels gossos, fos per por del jaio, la mainada fugia esfereïda cada cop que els veia comparèixer; i només calia cridar "Mireu que ve l'Aleix!" perquè les criatures correguessin a arrupir-se sota les faldilles de les mares. Només s'hi atansaven els més ganassasses, i encara per fer el valent i per pidolar-li qualsevol cosa.

–Aleix... em voleu donar un quarto? –feia algun bordegàs.

–Nu, nu –responia el jaio, amb un parlar tot embarbussat, tot fosc.

–I per què no?

–Parquè nu en tenc pos de cortus ju...

–Oi que sí, que en teniu!

–Nu, nu.

–Bé feu forrolla amb les tòfones...

–Túfunes... Nu'n cercu pos.

I com per a escórrer el bulto a les preguntes i a la requesta dels pidolaires, el vell girava cua de seguida, deixant tot pensatius, tot rumiosos, aquells veïns de les gairebé desertes fondalades de Montmany que, d'ençà que estaven sense rector a la parròquia, tot el més es veien algun diumenge, reunits per la campana de Puiggraciós. Mentrestant, l'Aleix, amb una lleugeresa que semblava mentida per als seus anys, davallava cap al sot de l'Uià, travessava la pineda de la Rovira, seguia el relleu de la cinglera de Bertí, s'endinsava en la boscúria de l'obaga, fins que en arribar al collet de l'Ensulcida, com una serp que es fica al cau, s'esmunyia dintre el casalot mig enrunat de Romaní.

***